

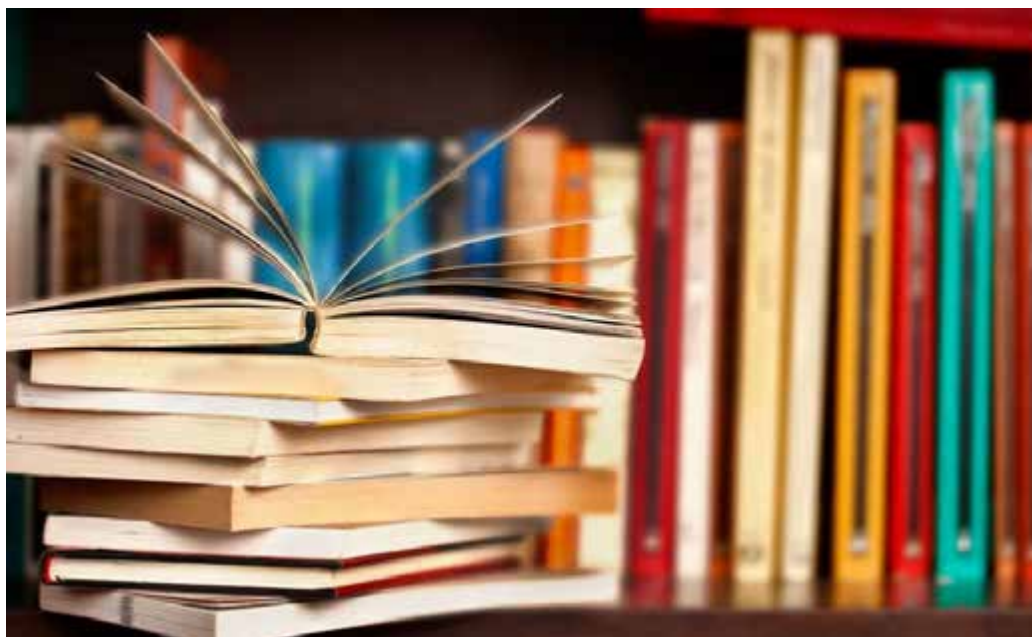
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Інформаційно-бібліографічний відділ

Сучасні виклики та завдання бібліотек в умовах військового стану.

Бібліографічний огляд літератури

К., 2024

002

Суч

Сучасні виклики і завдання бібліотек в умовах військового стану:
бібліографічний огляд документів за 2022-2024 роки українською мовою в
кількості 6 документів / укладач Л. К. Сідько. – К.: НУБіП України, 2024. – 6 с.

Вступ

Бібліотека як місце збереження документів завжди привертала увагу фахівців різних галузей знань. Тому для забезпечення сучасних потреб у якісному та швидкому наданні бібліотечних послуг бібліотеки у своїй діяльності використовують інформаційно-комунікативні технології як «найбільш ефективний засіб взаємодії держави і суспільства, розвиток глобального інформаційного суспільства, виконання державою її конституційних обов'язків щодо надання послуг громадянам за допомогою мережі «Інтернет», що сьогодні є е-урядування, використання якого забезпечує продуктивну взаємодію всіх гілок влади як між собою, так із суспільством та значно спрощує процедури отримання послуг.

Активне використання сучасних інформаційних технологій є важливим каталізатором трансформації бібліотек, що є особливо важливим чинником покращення їх роботи в умовах війни.

Робота бібліотек в умовах війни відіграє ключову роль у донесенні до населення таких пріоритетів: європейських цінностей, важливості захисту незалежності та територіальної цілісності держави, особистої відповідальності громадянина перед своєю державою, зміцнення армії, системної та прозорої роботи органів державної, місцевої влади та територіальних громад, що гарантує стабільність і мир та є чинником стійкості тилу. Самі ж працівники бібліотек своєю патріотичною спрямованістю морально надихають та підтримують широку аудиторію користувачів її ресурсами.

1. [Биркович Т. І. Інформаційно-комунікативна діяльність бібліотек України в умовах війни / Т. І. Биркович, І. Ю. Вільчинська // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. - 2023. - № 4. - С. 42-48. - Режим доступу: \[http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2023_4_7\]\(http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2023_4_7\)](#)

В статті наголошується, що інформаційно-комунікативна діяльність бібліотек України в умовах війни набуває особливого значення і функціонує за принципом гуманності, який застосовують під час збройних конфліктів і який тісно пов'язаний із суміжними галузями міжнародного права, відображеного в національному законодавстві. Очевидно, що в умовах війни бібліотеки є чи не єдиними соціальними майданчиками популяризації освіти, правової освіти та виховання в територіальних громадах. Війна також активізувала нові форми й методи просвітницької та роз'яснювальної роботи, популяризацію бібліотечних послуг, котрі відображають конкретні запити користувачів, відповідають

потребам місцевого населення та вимогам сьогодення. Усе це є важливим показником ефективності та привабливості бібліотек як інформаційно-комунікативного багатопрофільного соціального майданчика в умовах війни.

2.Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек : матеріали Міжнародної наукової конференції (Київ, 3–5 жовтня 2023 р.) / відп. ред. О. М. Василенко ; відп. секр. М. В. Іванова. – Київ: НБУВ, 2023. – 1036 с. – URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004726>

Збірник містить матеріали міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука.Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек», організованої Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського (3–5 жовтня 2023 р.), в яких висвітлено важливі аспекти розвитку бібліотечно-інформаційного потенціалу, сучасні проблеми функціонування наукових бібліотек та шляхи їх подолання, представлено результати наукових досліджень і пропозиції щодо оптимізації діяльності в сфері бібліотечної, інформаційної та архівної справи. Українськими та зарубіжними фахівцями розкрито теоретичні та прикладні аспекти формування, використання, організації доступу до електронних інформаційних ресурсів наукової бібліотеки у вебсередовищі та оптимізації бібліотечно-інформаційної діяльності задля продукування нового знання і забезпечення інформаційних потреб суспільства. Розглянуто актуальні питання щодо сучасних пріоритетів організації та управління бібліотечно-інформаційним комплексом; розвитку цифрових ресурсів та сервісів наукової бібліотек; науково-інформаційних ресурсів наукових бібліотек в системі соціально-правових комунікацій; збереження бібліотечних та архівних фондів, що становлять культурне надбання України; української книгознавчої періодики (до 100-річчя журналу «Бібліологічні вісті»); сучасних тенденцій формування, збереження, дослідження рукописних фондів; української біографіки в контексті наукових і культурних зв'язків країн і народів Центрально-Східної Європи; архівів і науки (потенціал, інновації, професійні компетенції); музичної культури і музичних фондів бібліотек та архівів (до 100-річчя журналу «Музика»); преси в контексті бібліотекознавчих, бібліографознавчих і джерелознавчих досліджень; постаті журналіста Гарета Джонса удослідженні історії голодомору в Україні; давнього українського книговидання (до 450-ліття заснування першої української друкарні Івана Федоровича у Львові); український та зарубіжний досвід інституту президентства у кризові часи; юдаїки в бібліотеках, архівах і музеях України.

3. [Горовий В.](#) **Бібліотечні документально-ресурсні центри як важливі інформаційні установи в умовах міжнародного воєнного протистояння в Україні** / В. Горовий // [Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського](#). - 2024. - Вип. 70. - С. 11-22. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2024_70_3

У праці висвітлено пропозиції щодо розвитку якісно нових технологій, пов'язаних із формуванням електронного інформаційного ресурсу і його ефективного використання в складні історичні періоди, які наразі переживає суспільство, передусім оновлення бібліотечного законодавства, організація інтегрованого корпоративного ресурсу, залучення до аналітичної діяльності нових технологій квантового аналізу в психології, соціології тощо.

4. [Кабаренкова Є.](#) **Зруйновані війною бібліотеки: втрати та перспективи** / Є. Кабаренкова // [Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського](#). - 2023. - Вип. 69. - С. 141-153. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2023_69_12

Висвітлено причини й наміри знищення публічних, дитячих і шкільних бібліотек російськими окупантами. Звернено увагу на наслідки руйнації книжкового фонду та приміщень бібліотек на звільнених територіях та в зоні бойових дій. На основі офіційних даних змальовано карту збитків, завданих агресором національній бібліотечній мережі. Підкреслено необхідність і важливість загальнонаціональної толоки з відновлення роботи зруйнованих установ. До процесу відновлення повноцінної діяльності бібліотек важливо залучати міжнародні культурні фонди, громадські організації, бізнес, видавців, письменників, книголюбів.

5. Інформаційно-комунікаційна діяльність бібліотечної мережі Національної академії наук України в системі наукових комунікацій [Текст] : [монографія] / О. Л. Сокур, О. З. Клименко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. - Київ : НБУВ, 2022. - 242, [1] с. : рис. - Бібліогр.: с. 203-242. - 150 прим. - ISBN 978-617-14-0014-6 (друк вид.). - ISBN 978-617-14-0015-3 (електрон. вид.)

– URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004724>

Монографію присвячено комплексному дослідженню питання інформаційно-комунікаційної діяльності бібліотечної мережі Національної академії наук України у контексті науково-організаційного забезпечення, можливостей корпоративної співпраці, оцінки стану, тенденцій та перспектив їх подальшого функціонування задля оптимальної інтеграції українського наукового

інформаційного простору у світовий. Узагальнено накопичені теоретичні напрацювання й практичний досвід, запропоновано шляхи ефективної взаємодії на основі уніфікації технологічних процесів та нормативно-методичного забезпечення, що відповідають вимогам сучасного інформаційного середовища.

6. Цифрові бібліотечні продукти і послуги в інформаційному забезпеченні державного розвитку : аналітична записка / О. І. Вощенко [и др.] ; відп. ред. Л. А. Дубровіна. – Київ: НБУВ, 2023. – 75 с.

URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004853>

Аналітична записка присвячена дослідженню та аналізу ролі бібліотечних цифрових продуктів і послуг в Україні під час воєнного стану для забезпечення розвитку країни в складних умовах сучасних суспільних подій, забезпеченню відкритого доступу до цифрових бібліотечних ресурсів широкого кола науковій інформації та історико-культурної спадщини для підтримки онлайн-освіти, науки і культури в Україні. Обґрунтовується важливість та необхідні заходи збереження національного документального надбання бібліотечних фондів в цифровому форматі, розкриваються нові підходи до підготовки та формування ресурсів, створення нових інтегрованих продуктів. Розглянуто склад та зміст цифрових бібліотечних сервісів, необхідних громадянам України для отримання актуальних достовірних знань щодо забезпечення виживання та протистояння сучасним суспільним загрозам, можливості науково-інформаційного забезпечення соціально-економічного відновлення та впровадження інновацій. Висвітлено досвід та подальші перспективи внеску Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у формування та розвиток цифрової платформи підтримки наукових досліджень в Україні.